

Handläggare
Ann-Sofie Crona
Telefon: 08-50805209
Maria Andersson
Telefon: 0850804611

Till
Kommunstyrelsen

Kontorsyttrande avseende Remiss av Stärkt stöd till anhöriga - Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60)

Dnr KS 2024/1084

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är förvaltningen positiv till förslagen, då de förväntas medföra viktiga förbättringar för de berörda målgrupperna. Förvaltningen framhåller ett antal centrala perspektiv, särskilt gällande tydlighet i ansvarsfördelning och ekonomiska konsekvenser. Det är viktigt att säkerställa att stödinsatserna blir både lättillgängliga och ekonomiskt hållbara. Vidare bedöms förslagen kunna effektivisera förvaltningens arbete och bidra till ett mer sammanhållet stöd nationellt.

Bakgrund

Förslagen från den offentliga utredningen *Stärkt stöd till anhöriga - Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga* har av regeringen skickats ut på remiss. Kommunstyrelsen har bett Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd yttra sig över ett förslag i utredningen. Kommunstyrelsen behöver yttrandet senast den 12 november 2024 vilket medför att ärendet inte hunnit behandlas vid ett ordinarie nämndsammanträde. Förvaltningen har därför upprättat ett yttrande som lämnats till kommunstyrelsen i enlighet med tidsfristen. Yttrandet läggs till handlingarna vid stadsdelsnämndens sammanträde den 21 november 2024.

Ärendet

Att vara anhörig kan innebära stora påfrestningar, oro, sorg och stress. Det kan påverka den anhöriges fysiska och psykiska hälsa, ekonomi och livskvalitet. Barn som är anhöriga har en särskilt utsatt situation och riskerar att löpa särskilda risker när deras föräldrar har olika typer av svårigheter under barnens uppväxt.

Utredningen föreslår att socialtjänstlagens (SoL) nuvarande bestämmelse om stöd till anhöriga enligt 5 kap. 10 § SoL förtydligas och kommunernas ansvar utökas. Kommunerna ska ges en skyldighet att erbjuda en anhörigkontakt till anhöriga med ett särskilt behov av stöd. Dessutom förtydligas att kommunerna ansvarar för att barn som är anhöriga till personer i behov av stöd också ska ges det stöd och den hjälp som de kan behöva.

Barn som är anhöriga löper en förhöjd risk att utveckla både fysisk och psykisk ohälsa, vilket gör stödet till dessa barn till en viktig del av det förebyggande arbetet med barn och unga. I utredningen understryks vikten av att öka kunskapen om hur barn som är anhöriga kan uppmärksammas inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården samt skolan.

Utredningen föreslår att befintliga stömlinjer som riktar sig till anhöriga ska stärkas genom riktade statsbidrag för att förbättra både tillgänglighet och kvalitet. Utredningen föreslår att det bör inrättas en nationell informationsportal för anhöriga för att ge anhöriga lättillgänglig information och vägledning från kommuner, regioner, statliga myndigheter och civilsamhällesorganisationer.

Förslaget innebär kostnader på 300 miljoner kronor per år för kommuner och regioner, som staten ska ersätta. Dessutom tillkommer kostnader för myndighetsuppdrag, anhöriglinjer och anhörigportal. Förslagen förväntas vara samhällsekonomiskt lönsamma genom besparingar i sjukvård och ökat deltagande i arbetslivet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utvecklingsenheten inom både avdelningen individ och familj och avdelningen för äldre, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Anhörigkontakt

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till förslaget om att införa en skyldighet att erbjuda anhörigkontakt till anhöriga med särskilda behov av stöd. Genom detta kan stödet bli mer individuellt anpassat och samtidigt bidra till en mer likvärdig kvalitet på stödet mellan kommunerna. Förvaltningen instämmer i utredningens inställning om vikten av att klargöra vilket ansvar en anhörigkontakt har, för att undvika att denna tar över ansvar som faller på andra huvudmän. Det behöver även tydliggöras vilka

personer med särskilt behov av stöd som ska erbjudas en anhörigkontakt. Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att det ska finnas möjlighet för kommunerna att erbjuda anhörigkontakt utan biståndsbedömning för att minska onödig administration som försvårar möjligheten till stöd. Det går även i linje med inriktningen för den nya socialtjänstlagen om ökade möjligheter till insatser utan behovsprövning och lätt tillgängligt stöd.

Stöd till barn som anhöriga

Förvaltningen ställer sig positiv till det föreslagna förtydligandet av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens skyldighet att erbjuda stöd till barn som är anhöriga. Syftet med förslaget är att säkerställa att fler barn uppmärksammas och får det stöd de behöver, exempelvis genom att även inkludera barn vars syskon är allvarligt sjuka.

Stödlinjer till anhöriga

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning håller med om utredningens förslag om att utöka stödet till stödlinjer för anhöriga. Civilsamhällets organisationer, såsom patient- och brukarorganisationer, spelar en central roll i att erbjuda stöd till anhöriga genom olika former av stödtjänster, däribland stödlinjer. Förvaltningen instämmer även i utredningens bedömning av behovet av en användarvänlig, nationell informationsportal för anhöriga. Genom tydligare riktlinjer och ökad samordning av stödinsatser, såsom anhörigkontakt och stödlinjer, kan förvaltningen arbeta mer effektivt och säkerställa att anhöriga får rätt stöd snabbare.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen instämmer i att förslagen kommer att innebära ökade kostnader för kommuner och regioner och anser det vara viktigt att staten ersätter dessa kostnader i enlighet med finansieringsprincipen. Förvaltningen ser också att förslaget på sikt kan bidra till samhällsekonomiska besparingar bland annat genom minskade kostnader för fysisk och psykisk sjukdom hos anhöriga och ett ökat deltagande i arbetslivet.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Sofia Björkvall
Avdelningschef
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss stärkt stöd till anhöriga ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60)
2. Följebrev Remiss av Stärkt stöd till anhöriga Ett mer ändamålsenligt stöd till barn och vuxna som är anhöriga (SOU 2024:60)